

TIO/TTI

Muistio
8.6.2023

VN/26482/2022
Julkisuus

EU:n digi- ja datasäädösten toimeenpanon koordinaatioryhmän kokousmuistio

Aika: keskiviikko 7.6.2023 klo 9.00-11.00

Paikka: Eteläesplanadi 4, Sali 1 ja Teams-yhteys

Osallistujat:

Puheenjohtaja:

Maria Rautavirta, yksikön johtaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:

Minna Bloigu, johtava asiantuntija, sisäministeriö

Antti Helin, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Mika Tuikkanen, johtava tietohallintoasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö

Outi Äyräs-Blumberg, neuvotteleva virkamies, Sosiaali- ja terveysministeriö (poistui klo 10:28)

Iiro Ihanamäki, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Tomi Kytölä, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jaakko Rastas, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Antti Saastamoinen, johtava ekonomisti, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Jenni Koskinen, verkostojohtaja, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Tanja Stormbom, lakiasianpääällikkö, Valtiokonttori

Pasi Piela, kehittämispääällikkö, Tilastokeskus

Anu Talus, tietosuojavaltuutettu, Tietosuojavaltuutetun toimisto

Hannu Mäkelä, kehitysjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto

Heidi Saari, lakimies, Opetushallitus

Aino Sipari, yksikön johtaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Anna Wennäkoski, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Kristiina Pietikäinen, viestintäneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

Viveca Still, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Tuomas Kaivola, lainsäädäntöneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

Juha Järvinen, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Sihteerit:

Lotta Engdahl, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Merita Erkkilä, ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio. Jäsenmuutosasioina on ilmoitettu, että liikenne- ja viestintäministeriön verkko-osaston edustajan Sofia Lindbäckin tilalle tulee Kristiina Pietikäinen.

3. Meneillään oleva EU-vaikuttaminen – täytäntöönpanotyöhön vaikuttaminen

Digital Decade Board, EU:n digitavoitteet ja KPI-mittarit

Merita Erkkilä kertoi LVM:n EU-vaikuttamisesta digipolitiikkaohjelman täytäntöönpanotyössä. Ensimmäinen käytiin läpi Suomen digikompassin toimenpidesuunnitelman tilannetta, joka myös osaltaan vastaa EU:n digipolitiikkaohjelman jäsenvaltioilta vaatimaan etenemissuunnitelmaan. EU-tasolla on järjestäytytty useaan eri työryhmään ja komiteaan, joissa edustus digitoimiston väestä. Ohjelman ja sen toimenpiteiden mittaroinnin kehittämistä jatketaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Työtä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi edistetään myös useiden maiden yhteisprojekteilla, joista useaan Suomi on ilmoittanut kiinnostuksensa olla mukana. Käytiin läpi ohjelman ja sen toimeenpanon seuraavat askeleet.

Tulevan komission 2024-2029 työohjelmaan vaikuttaminen

Merita Erkkilä kertoi LVM:n tekemistä suunnitelmista EU:n tulevaan komissioon vaikuttamiseksi. Käytiin läpi aiheiden isot linjat sekä aikataulu vaikuttamisraporttien tekemiseksi ja jatkotyöstöksi. Tämän jälkeen keskityttiin tarkemmin digi- ja data-aiheisiin vaikuttamiskärkiin. Keskustelussa huomioitiin erityisesti, että vaikuttamme Suomessa: kaikilla on oltava yhteinen tilannekuva vaikuttamiskärjistä ja -tarpeista, vaikka vaikuttamisraportteja tehtäisiin ministeriökohtaisesti.

4. Tilannekatsaus säädösaloitteiden osalta

EU:n datalainsäädännön toimeenpanotyön eteneminen

Tuomas Kaivola kertoi viranomaistehtävistä, joita kunkin säädösaloitteen osalta on joko pohdittu tai jo sovittu eri viranomaisille. EU-sääntelyä on tullut paljon. Tehtäviä on tullut eri viranomaisille. Yksittäisille viranomaisille on voinut tulla useita uusia tehtäviä. Tämän lisäksi yleislainsäädännön valvontaviranomaiset esimerkiksi kilpailuoikeudessa ja tietosuojassa valvovat edelleen omaa yleislainsäädäntönsä. Kansallisesti viranomaistehtävien osoittamisessa on ollut eri tapoja. Esimerkiksi on voitu nimetä yksi viranomainen ja yhteistyön osalta nojaututtu yleissääntelyyn tai sitten tehtäviä on voitu jakaa eri viranomaisille. Eri sääntelyjen osittainen päällekkäisyys tarkoittaa sitä, että yhteistyöhön ja koordinaatioon tulee panostaa, jotta toiminta on (resurssi)tehokasta ja jotta valvonta näyttäytyy sujuvalta yritysten/ihmisten kannalta. Kokouksessa esitetty listaus datalainsäädännön toimeenpanotyön etenemisestä löytyy yhteisestä [tiimeri-kansiosta](#).

Keskustelussa tuotiin esiin, että toimeenpanotyöstä on keskusteltu myös pohjoismaisessa yhteistyöfoorumissa, jossa on käynyt ilmi, että

viranomaistehtävät ovat useassa maassa palasteltu osiksi ja jaettu eri viranomaisten kesken.

Avoimen datan direktiivin nojalla annetun komission HVD-asetuksen toimeenpanon tilanne

Antti Helin kertoi avoimen datan direktiivin nojalla 21.12.2022 annetusta komission täytäntöönpanoasetuksesta. Asetuksella määritellään, mitä direktiivin mukaiset arvokkaat tietoaaineistot (High-Value Datasets, HVD) ovat ja asetuksella annetaan tarkempia teknisiä määrittelyjä niiden saatavuudesta. Asetusta aletaan soveltaa 9.6.2024 alkaen. Arvokkaiden tietoaaineistojen teemakategoriat ovat: 1. Paikkatiedot (geospatial), 2. Maan havainnointi ja ympäristö (earth observation and environment), 3. Säättiedot (meteorological), 4. Tilastotiedot (statistics), 5. Yritys- ja yritysten omistustiedot (companies and company ownership) ja 6. Liikkuvuustiedot (mobility). Syksyllä 2023 on tarkoitus antaa tiedonhallintalain 24 b §:n nojalla valtioneuvoston asetus arvokkaista tietoaaineistoista ja tehdä väliaikainen lakimuutos PRH:n kohdalla maksuttomuudesta vapauttamista. Työtä tehdään HVD-verkostossa, joka toimii tiedonvälityskanavana, HVD-sääntelytyöryhmässä, jossa valmistellaan säädösmuutokset ja HVD-koordinaatioryhmässä, jossa seurataan asetuksen täytäntöönpanoa. Kokouksessa esitetyt diat löytyvät [täältä](#).

Keskustelussa kysyttiin, minkä muotoisten yritysten tiedoista direktiivissä on kyse? Tämä asia tulee kansallisesti päätettäväksi, sillä komissio ei ole tarkasti määritellyt yritysmuotoa. Asetus ei kuitenkaan koske toiminnimiyrityksiä. Lisäksi keskustelussa pohdittiin, kuinka kansallisesti salassa pidettäväksi asiakirjaksi määritelty asiakirja suhteutuu tulevaan asetukseen.

DSA tilannekatsaus

Aino Sipari kertoi, että digipalvelusäädöksen hallituksen esitys on tarkoitus asettaa lausuntokierrokselle ennen kesälomia. KKV:n ja Traficomien kanssa on ollut pohdintaa täytäntöönpanon osalta. Digipalvelusäädöksen tämän hetken valmistelutilanteesta on tarkoitus järjestää sidosryhmätilaisuus 19.6. Budjetin osalta aikataulu on vielä tarkentumatta. Keskustelussa kysyttiin kuinka muut maat ovat implementoineet säädöstä omissa maissaan. Suomi on suunnilleen keskikastissa, joissakin maissa työ on edennyt vauhdikkaammin, joissakin ollaan vielä jäljessä. Keskusteltiin myös yleisesti EU:ssa pohdinnassa olevasta EU säädösten koordinaatiosta ja erillisestä mahdollisesta nimettävästä koordinaattorista.

5. Viranomaistietojen vaihtaminen - tiedon vaihto ja järjestelmät

Antti Helin alusti keskustelua viranomaistietojen vaihtamisesta kertomalla yhteentoimivuuden linjauksista, tiedonhallinnan yhteistyöryhmistä, muutosvaikutusten arvioinnista ja julkisen hallinnon tiedonhallintakartasta. Esitys löytyy [täältä](#).

Keskustelussa tuotiin esiin vaihtoehtoja asian seuraaviin käsittelyihin, esim perusrekistereiden tiedonsaannin selvitys tai miten tiedon luovutus tekoälyn hyödynnettäväksi tulisi toteuttaa? Sääntelyn testiympäristö on

yksi mahdollinen eteneminen, myös datahuonetoiminto voisi olla esimerkki tulevasta tiedonvaihdosta. Data-avaruudet ja niiden kehittäminen on hyvä olla osana tätä keskustelua. Sovittiin, että ryhmässä päivitetään syksyllä 2022 tehty excel-taulukko EU:n digi- ja datasääntelyn tulevista viranomaisvelvoitteista ja pohditaan sen jatkojalostusta tiedonvaihdon osalta. Selvitetään syksyllä sääntelyn testiympäristöjen toteutusmahdollisuuksia.

6. Toiveet seuraavana syksynä käsiteltävistä asioista

Syksyn aiheiksi ehdotettiin edellisen keskustelun pohjalta EU:n digi- ja datasäädöksen excel-taulukon päivittämistä ja jatkojalostusta, sekä tiedonvaihdon sääntelyn testiympäristöjen toteutusmahdollisuuksien kartoittamista.

7. Muut asiat

Seuraava kokous on ke 13.9. klo 9-11 osoitteessa Eteläesplanadi 4. Myös etäosallistuminen on mahdollista.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.